

KARTA OPISU PRZEDMIOTU - SYLABUS

Nazwa przedmiotu

Elementy preparatyki nieorganicznej [S1TCh2>EPN]

Przedmiot

Kierunek studiów

Technologia chemiczna

Rok/Semestr

2/3

Studia w zakresie (specjalność)

–

Profil studiów

ogólnoakademicki

Poziom studiów

pierwszego stopnia

Język oferowanego przedmiotu

polski

Forma studiów

stacjonarne

Wymagalność

obieralny

Liczba godzin

Wykład

0

Laboratorium

30

Inne (np. online)

0

Ćwiczenia

0

Projekty/seminaria

0

Liczba punktów ECTS

2,00

Koordynatorzy

dr inż. Andrzej Szymański

andrzej.szymanski@put.poznan.pl

dr hab. inż. Bogdan Wyrwas prof. PP

bogdan.wyrwas@put.poznan.pl

Wykładowcy

Wymagania wstępne

Wiedza: Student: ma wiedzę wynikającą z odbycia i zaliczenia w I i II semestrze kursu z przedmiotu Chemia ogólna i nieorganiczna, a w szczególności: W1) Ma ugruntowaną wiedzę teoretyczną w zakresie chemii nieorganicznej i ogólnej, opisuje budowę materii na poziomie jądrowym, atomowym oraz molekularnym; identyfikuje właściwości pierwiastków i ich związków, tłumacząc je w powiązaniu z miejscem pierwiastka w układzie okresowym W2) Zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w laboratorium chemicznym, a szczególnie zasadę dbania o porządek w miejscu pracy; zna podstawowe zasady pierwszej pomocy w razie nieszczęśliwych wypadków i zdarzeń W3) Wymienia i charakteryzuje podstawowe techniki pracy laboratoryjnej W4) Wie jak zaplanować i przeprowadzić prosty eksperyment chemiczny oraz jak przeanalizować, opracować i opisać jego wyniki Umiejętności: Student: ma wiedzę wynikającą z odbycia i zaliczenia w I i II semestrze kursu z przedmiotu Chemia ogólna i nieorganiczna, a w szczególności: U1) Ma ugruntowane umiejętności w zakresie obliczeń chemicznych, korzystania z układu okresowego pierwiastków, notacji wzorów sumarycznych i strukturalnych związków chemicznych oraz pisania i bilansowania dowolnego typu reakcji chemicznych z udziałem związków nieorganicznych U2) Umie analizować i rozwiązywać typowe problemy chemiczne w oparciu o wiedzę z różnych źródeł, w tym o

wiedzę wyszukiwaną samodzielnie; potrafi porównywać wiedzę pochodzącą z różnych źródeł U3) Potrafi zorganizować własną pracę w laboratorium chemicznym; poprawnie stosuje techniki pracy laboratoryjnej; prawidłowo posługuje się sprzętem laboratoryjnym i właściwie interpretuje uzyskane wyniki U4) Wdraża praktycznie zasady bezpiecznej pracy w laboratorium chemicznym Kompetencje społeczne: Student: ma wiedzę wynikającą z odbycia i zaliczenia w I i II semestrze kursu z przedmiotu Chemia ogólna i nieorganiczna, a w szczególności: K1) Postrzega relację pomiędzy bezpieczeństwem własnym i innych osób pracujących w laboratorium chemicznym, a postępowaniem zgodnie z przepisami obowiązującymi w laboratorium chemicznym; wyrabia w sobie nawyk dbałości o porządek w miejscu pracy K2) Ma świadomość zagrożenia dla środowiska naturalnego ze strony niektórych nieorganicznych związków chemicznych; rozumie konieczność działań w kierunku minimalizowania tych szkodliwych efektów

Cel przedmiotu

Doskonalenie wiedzy i umiejętności praktycznych, związanych z pracą w laboratorium chemicznym. Ugruntowanie nawyku bezpiecznej pracy w laboratorium - zgodnej z obowiązującymi zasadami BHP i przepisami organizacyjnymi. Poszerzenie wiedzy o nowe metody i techniki stosowane w pracy laboratoryjnej. Doskonalenie umiejętności organizacji pracy poprzez pracę w grupie. Przekazanie podstawowej wiedzy o problemach związanych z praktyczną realizacją reakcji chemicznych oraz metodach eliminowania tych problemów. Poznanie i utrwalanie praktycznej wiedzy o efektach towarzyszących przemianom chemicznym.

Przedmiotowe efekty uczenia się

Wiedza:

1. Ma ugruntowaną wiedzę teoretyczną i praktykę laboratoryjną w zakresie chemii nieorganicznej i ogólnej; identyfikuje właściwości pierwiastków i ich związków oraz dobiera odpowiednie środki i metody niezbędne do praktycznego przeprowadzenia reakcji i/lub operacji chemicznej (K_W03, K_W08)
2. Identyfikuje specyfikę różnych reakcji i procesów chemicznych, co pozwala mu rozpoznawać specyficzne zagrożenia, jakie mogą pojawić się przy ich realizacji, zwłaszcza przy konieczności koordynowania pracy w grupie; zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w laboratorium chemicznym i wie o konieczności ich bezwarunkowego przestrzegania (K_W18)
3. Rozróżnia, charakteryzuje i objaśnia specyfikę różnorodnych technik stosowanych w pracy laboratoryjnej; Planuje złożone eksperymenty chemiczne, dobiera niezbędne środki i techniki do ich realizacji; zna sposoby opracowania otrzymanych wyników (K_W15)
4. Tłumaczy odpowiednimi właściwościami fizykochemicznymi pierwiastków i ich związków możliwość prostego - jednoetapowego otrzymywania niektórych związków (przeprowadzenia reakcji czy operacji chemicznej), ale i konieczność stosowania procedur wieloetapowych w innych przypadkach (K_W03, K_W08)

Umiejętności:

1. Ma ugruntowane umiejętności w zakresie pisania i bilansowania dowolnego typu reakcji chemicznych z udziałem związków nieorganicznych, a także ich termodynamicznych uwarunkowań. Potrafi te umiejętności wykorzystać praktycznie do przeprowadzania reakcji i złożonych eksperymentów z udziałem reagentów nieorganicznych (K_U01, K_U18)
2. Umie analizować i rozwiązywać typowe problemy chemiczne w oparciu o wiedzę z różnych źródeł, w tym o wiedzę wyszukiwaną samodzielnie; umie porównywać wiedzę pochodzącą z różnych źródeł; potrafi współpracować w zespole przy opracowywaniu i planowaniu złożonych problemów chemicznych (K_U01, K_U02, K_U16)
3. Potrafi zorganizować własną pracę w laboratorium chemicznym; poprawnie stosuje techniki pracy laboratoryjnej; prawidłowo posługuje się sprzętem laboratoryjnym i właściwie interpretuje uzyskane wyniki (K_U01, K_U07, K_U20)
4. Wdraża bezwarunkowo zasady bezpiecznej pracy w laboratorium chemicznym (K_U10, K_U28)

Kompetencje społeczne:

1. Postrzega relację pomiędzy bezpieczeństwem własnym i innych osób pracujących w laboratorium chemicznym, a postępowaniem zgodnie z przepisami obowiązującymi w laboratorium chemicznym; wyrabia w sobie nawyk dbałości o porządek w miejscu pracy (K_K03, K_K04)
2. Ma świadomość szczególnych zagrożeń i odpowiedzialności za realizację sobie powierzonych zadań, w przypadku wykonywania pracy laboratoryjnej w zespole (K_K01, K_K03, K_K05)

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny

Efekty uczenia się przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

Laboratorium: prowadzący zajęcia laboratoryjne kontroluje na bieżąco teoretyczne przygotowanie studentów do wykonania przewidzianego planem ćwiczenia. Kontrola odbywa się poprzez odpytywanie i/lub w formie pisemnych sprawdzianów. Prowadzący obserwuje i ocenia zachowanie się studentów w laboratorium, w tym umiejętność organizowania sobie pracy laboratoryjnej oraz umiejętności manualne podczas wykonywania przewidzianych planem ćwiczeń. Ocenie podlegają sprawozdania pisemne z wykonanych ćwiczeń. Końcowa ocena z zajęć laboratoryjnych jest wypadkową wymienionych wyżej trzech części składowych - wartościowana jest według skali ocen obowiązującej w Politechnice Poznańskiej. Jeżeli zajęcia prowadzone są w formie zdalnej, to w ramach wykonywanych sprawozdań, prowadzący zadaje studentom dodatkowe problemy do opracowania, nawiązujące do zagadnień praktyki laboratoryjnej, oceniając sposób ich opisu i interpretacji.

Treści programowe

1. Otrzymywanie soli przez roztwarzanie metali w kwasach
2. Roztworzenie metali amfoterycznych w stężonych alkaliach
3. Preparatywne wykorzystanie reakcji wymiany do otrzymywania związków trudno rozpuszczalnych
4. Wytrącanie trudno rozpuszczalnego osadu jako etap pośredni w przypadku gdy substrat i produkt są dobrze rozpuszczalne w wodzie
5. Inne utleniacze niż jon wodorowy i aniony pochodzące od mocnych kwasów, w preparatyce nieorganicznej
6. Otrzymywanie soli podwójnych i innych mieszanin związków
7. Preparatyka trudno rozpuszczalnych tlenków i wodorotlenków metali
8. Reakcje preparatywne z udziałem reagentów gazowych

Tematyka zajęć

brak

Metody dydaktyczne

Zajęcia mają charakter praktyczny, polegają na samodzielnym wykonywaniu przez studentów ćwiczeń objętych planem przedmiotu. Każdy student zobowiązany jest przedstawić najpierw własną koncepcję realizacji przydzielonego zadania, którą zatwierdza prowadzący. Za zgodą prowadzącego dopuszcza się możliwość realizowania zadań zaproponowanych przez samych studentów. Prowadzący zajęcia osobiście pokazuje i objaśnia sposób przeprowadzenia czynności i operacji, z którymi studenci spotykają się po raz pierwszy. Prowadzący zajęcia laboratoryjne nieustannie kontroluje sposób zachowania się studenta w laboratorium i sposób wykonywania przez niego poszczególnych prac. Natychmiast zwraca uwagę na nieprawidłowości i koryguje je. W przypadku prowadzenia zajęć laboratoryjnych zdalnie, szczególnego znaczenia nabiera prezentowanie studentom filmów dotyczących zagadnień praktyki laboratoryjnej i ich szczegółowe omawianie.

Literatura

Podstawowa:

1. J. Supniewski, Preparatyka nieorganiczna, PWN, Warszawa 1958
2. J. Gałęcki, Preparatyka nieorganiczna, WNT, Warszawa 1964
3. A. Bielański, Podstawy chemii nieorganicznej, t.1-3, PWN, Warszawa 2005
4. L. Jones, P. Atkins, Chemia ogólna. Częsteczeki, materia, reakcje, tom 1 i 2, PWN, Warszawa 2009

Uzupełniająca:

1. A. Ciszewski, M. Baraniak, Aktywność chemiczna i elektrochemiczna pierwiastków w środowisku wody, Wydawnictwo PP, Poznań 2006
2. L. Kolditz, Chemia nieorganiczna, PWN, Warszawa 1994
3. F. Domka, J. Jasiczak, Analiza jakościowa, Wydawnictwo AE, Poznań 2004
4. K. M. Pazdro, Zbiór zadań z chemii, Oficyna Edukacyjna 2007
5. M.J. Sienko, R.A. Plane, Chemia. Podstawy i zastosowania, WNT, Warszawa 2002

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

	Godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	50	2,00
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	30	1,00
Praca własna studenta (studia literaturowe, przygotowanie do zajęć laboratoryjnych/ćwiczeń, przygotowanie do kolokwiiw/egzaminu, wykonanie projektu)	20	1,00